

Clean, clever, close

Insikter om hållbar omställning i en snabbt växande region

Luleå Business Region | Luleå kommun | Företagarna Norrbotten | Norrbottens Handelskammare | Swedbank, Luleå | Fastighetsägarna MittNord | Nyföretagarcentrum Nord | Luleå Näringsliv | Almi Nord | Invest in Norrbotten | LTU Business | Norrlandsfonden | IUC Norr Luleå tekniska universitet, CDT | Luleå Science Park | Coompanion Norrbotten | Sparbanken Nord – Framtidsbanken | Swedish Lapland Visitors Board | Ung Företagsamhet Norrbotten | Norrlandsfonden | Luleå Hamn | Luleå Energi | Luleå Kommunföretag

samt Näringslivets samverkansråd

”Med omfattande investeringar i ny och befintlig industri vänds världens blickar mot norra Sverige. Med en stark industriell know-how, nya gröna teknologier och kapital står regionens näringsliv inför en omfattande förflyttning.”

FÖRORD

En ny ekonomisk geografi som förpliktigar en gemensam förflyttning

En fantastisk utveckling och potential har öppnat sig för Sverige. Omfattande investeringar i innovativ och grön industri har på kort tid vänt både Sverigekartan och världskartan på ett sätt som gör norra Sverige till en **global mittpunkt för gröna innovationer** och avancerad industriell utveckling. En ny ekonomisk geografi är under uppbyggnad med enorm potential för såväl samhälle som näringsliv. Men med omfattande investeringar och tillväxt följer omfattande behov där hela samhället och alla skalor adresseras. Bland annat krävs en omfattande tillförsel av arbetskraft och därmed också nya invånare som inte bara behöver någonstans att bo utan också möjligheter att leva, trivas och utvecklas. De behöver service, välfärd, infrastruktur och en social hållbarhet. På så sätt är den omfattande utvecklingen inte bara en industriell fråga, den berör och påverkar hela näringslivet och samhället.

Med ett paradigmskifte i antågande och en situation som både utmanar, förpliktigar och möjliggör

krävs action inte bara från den industriella sidan av näringslivet utan av samhället i stort. Stödjande service, samarbete och samplanering snabbt för att möta framtiden är ett måste. Utan att ha en samlad, om än avgränsad, insikt om hur framtiden kan te sig blir så väl en kraftsamling som snabbt igångsättande av nödvändiga processer begränsad och svår. Det är också syftet med detta insiktsarbete – att etablera en plattform för actions och att börja göra. Oavsett om insikterna tids- eller prioriteringsmässigt ser olika ut samt att fler situationer och antaganden finns är detta en start för näringslivets och samhällets gemensamma förflyttning. Situationerna och antagandena som detta dokument inringar innebär ingen absolut sanning, men riskerna, utmaningarna och potentialen är att betrakta som sannolika. Den breda representationen i framtagandet av detta underlag skapar en unik relevans i det resonemang som förs fram i detta dokument.

Carl Wangel

Marknadschef, Luleå Business Region

Luleå Business Region arbetar för en långsiktigt hållbar näringslivsutveckling. Vi bearbetar marknader, finansierar utveckling, etablerar affärer och påverkar framtidens förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och attraktivt näringsliv i Luleå och regionen. Vårt arbete sker i linje med Luleå kommuns vision 2050, med tydlig koppling till Agenda 2030 och de globala målen och implementeringen av dessa. I partnerskap med näringslivet stärker vi Luleå som etableringsort, destination, och arbetsmarknad. Läs mer på luleabusinessregion.se

INLEDNING

Tillväxtboom i norra Sverige

Med omfattande investeringar i ny och befintlig industri vänds världens blickar mot norra Sverige. Med en stark industriell know-how, nya gröna teknologier och kapital står regionens näringsliv inför en omfattande förflyttning. Med sikte på fossilfria värdekedjor, nya marknader och en global grön kapplöpning har norra Sverige blivit skådeplatsen för ett industriellt och samhällsligt paradigmskifte.

Med krav på kompetens, service, logistik, energi, mark, bostäder och infrastruktur sätts inte bara investierande näringslivsaktörer på prov – hela samhället behöver gå i takt med den industriella utvecklingen. Möjligheterna är stora då tillväxt skapar

tillväxt, men också utmaningar. Fler människor ska kunna bosätta sig i norra Sverige, leva ett bra liv och bidra till tillväxten och den fossilfria framtid vi önskar. Den sociala hållbarheten är viktigare än någonsin. Utvecklingspotentialen och vinsterna är stora, inte bara för vår region utan även för Sverige på en global arena där tillväxt genom grön omställning är den nya given. Norra Sverige har goda förutsättningar att bli en internationellt ledande region inom grön omställning och hållbar industri. Den övergripande utmaningen är om alla olika samhällsaktörer klarar av att matcha industrins tempo och allt den förutsätter.

Näringslivets insikt

Vad kommer att prägla utvecklingen, vilka hinder och möjligheter ska vi vara uppmärksamma på? Hur går vi i takt med den industriella expansion som väntar?

Den omfattande och snabba industritillväxten har diskuterats i en workshopserie med lokala och regionala näringslivsrepresentanter samt offentliga aktörer. Den övergripande frågeställningen handlar om att utröna vad tillväxten innebär för samhället i allmänhet och näringslivet i synnerhet. Detta för att få en gemensam bild av den händelseutveckling som nu sker och transformerar hela samhället, såväl på kort som på lång sikt. För att bättre förstå utvecklingen och kunna hantera alla de situationer som följer därav, har följande frågeställningar avhandlats:

- ▶ Vilka nya **möjligheter** kan kopplas till den industriella utvecklingen?
- ▶ Vilka **utmaningar** kan vi identifiera?
- ▶ Vilka **risker** finns och behöver hanteras?
- ▶ Hur säkerställer vi gemensam **framgång** i utvecklingen?

Workshopmodell

UTGÅNGSPUNKTER

Utvecklingen 2030

TIDEN, TEMPOT OCH MAGNITUDEN

Den utveckling som nu sker utmanar oss i många aspekter. Befintliga system sätts under press då investeringarnas storlek, högt ställda produktionsmål och tajta tidsramar kräver snabb leverans från såväl privata som offentliga aktörer. Samtidigt som den normala verksamheten ska fortgå förväntas de många gånger kunna leverera snabba beslut, nya planer och ökade satsningar. Det kommer att krävas resursförstärkningar och prioriteringar för att situationen inte ska bli övermäktig.

Den industriella expansionen och transformationen kräver en omfattande och systemförändrande samhällsomvandling som påverkar alla sektorer och branscher. Då hela samhället behöver förflytta sig i takt med utvecklingen för att möta upp med service, bostäder, infrastruktur, välfärd etc, krävs insatser och investeringar med indirekt bärighet på den industriella expansionen. Detta skapar en situation med stort tillväxttryck och samhällsstress som driver på utvecklingen, men som på kort sikt kan begränsa tempot.

ETT INDUSTRIELLT PARADIGMSKIFTE

Med en stark industritradition som ständigt präglats av hög innovationsgrad, processteknisk mognad och hög kvalitet har norra Sverige blivit ett globalt epicentrum för industriell utveckling och ett pågående industriellt paradigmskifte. Med en stark industri-matchning där råvaror, infrastruktur, prisvärd energi, markkapacitet och know-how möter industrins krav utgör regionen en attraktiv geografi för industriell etablering.

En global, fossilfri, cirkulär och hållbar agenda öppnar för nya affärsmöjligheter som kräver snabb anpassning av processer och produkter. I kombination med ny tillgänglig teknik har ambitioner utvecklats till intentioner, vilket i sin tur skapat en stor kapitalförflyttning till den nya industrin. Sverige i allmänhet och norra Sverige i synnerhet är inte ensamma om att möta marknadens förväntningar och potential. Ett positioneringsrace pågår på den växande globala marknaden, vilket inte bara ökar förväntningarna, utan också pressar och påskyndar industrierna från pilotkoncept till fullskalig leverans.

MÖJLIGHETER

Större, starkare & synligare

Stor medial synlighet och ett starkt innovations- och investeringsklimat skapar förutsättningar för nya invånare, besökare och affärer. Samtidigt får regionens infrastrukturbehov högre politisk prioritet för att stödja den industriella tillväxten.

Antaganden

GLOBALA GRÖNA ÖGON MOT NORR

Intresset för regionen kommer att öka till följd av stor mediebevaktning kopplad till den snabba och omfattande näringslivs-tillväxten. Ett stigande intresse för Arktis som politisk geografi bidrar också till uppmärksamheten. Investeringarnas gemensamma nämnare och drivkraft – klimatansvar, fossilfrihet och cirkularitet – kommer samtidigt förändra bilden av basindustrin från traditionell och tung till innovativ och värdeskapande ur ett bredare samhälleligt perspektiv. Sammanslaget skapar stora möjligheter till **positivt identitets- och imagebyggande**, vilket i sin tur genererar ytterligare synlighet och ökar intresset hos ett brett spektrum av nya investerare, exempelvis inom fastighet, industri, forskning och utbildning. Regionen blir en **given global geografi för gröna innovationer** med ett attraktivt investeringsklimat. Det växande intresset för regionen bidrar till att både privat- och affärsresandet ökar och att fler reseanledningar adderas till regionens besöksnäring.

MÅNGFALD, KOMPETENS OCH BRANSCHBREDD

Den låga arbetslösheten i regionen kommer att hålla i sig men med en ökad efterfrågan på arbetskraft. Kompetensbehovet adresserar hela samhället och lockar därmed en bred grupp människor, vilket gör att inflyttningen förväntas öka kraftigt i takt med utvecklingen. Luleå tekniska universitet (LTU) spelar en fortsatt viktig roll som pull-faktor till regionen samt för innovationsklimatet och en god matchning på arbetsmarknaden. Den växande befolkningen ger en **positiv ökad mångfald** som i sin tur skapar förutsättningar för en bred och innovativ näringslivsutveckling, ofta genom start-up och serviceföretag med koppling till den expansiva industrin. Branschbredden stärks med fler företag inom service, upplevelse och handel. Den ökade mångfalden skapar en positiv spiral som lockar ytterligare mångfald i takt med att samhället växer.

OMPROGRAMMERING, OMGRUPPERING OCH OMSTÄLLNING

Den positiva stress som investeringarna genererar, i kombination med en bred förankrad **vilja att bidra** till utvecklingen,

skapar incitament för att leverera till och i linje med investeringarna. Effekten blir ett mer effektivt och serviceorienterat samhälle där såväl privat näringsliv som offentlig förvaltning stödjer den positiva utvecklingen. Viljan att leva upp till globala ambitioner bidrar också till **nya värdebaserade processer**. Den globala hållbarhetsagendan och den inneboende stoltheten att medverka till gröna investeringar, såsom den egna regionala utvecklingen, blir en självklar drivkraft som inte bara skapar tvärsektorieella länkar utan **nya arbetsätt** och traditionella processer. Utvecklingen skapar möjligheter att göra om och göra rätt.

Extern kapitaltillförsel till regionen kommer att stimulera fler **innovativa samarbeten, nya förhållningssätt och fler affärsmöjligheter**. Stor efterfrågan på mark och höga markpriser kommer också skapa incitament för nya sätt att bygga och utveckla städerna i regionen, både när det gäller funktioner och behov likväl som gestaltning. Resultatet blir en spektakulär, innovativ och **hållbar stad- och samhällsbyggnad** och en stark urban utveckling. Det ger även positiva spridningseffekter utanför och mellan centralorterna.

EN SNABBT VÄXANDE OCH MER FUNKTIONELL GEOGRAFI

I och med den industriella expansionen och behovet av att bygga större samhällen uppstår nya plattformar för **mellan-kommunal samverkan**. Med syfte att geografiskt matcha industrins produktionsflöden på och mellan de orter där utvecklingen i direkta termer sker, kommer kommunala och administrativa gränser successivt suddas ut och fyllas av gemensamma viljeyttringar och insatser. Det handlar främst om fysisk planering med en **arbetsmarknadsregional avgränsning** för att hantera växande behov av exempelvis kollektivtrafik, exploatering, logistik, infrastruktur och bostadsbyggande. Det mellankommunala samarbetet skapar **samordning, tillväxt och stordriftsfördelar** till förmån för andra nödvändiga kommunala investeringar. Samverkan kommer också öka regionens förmåga att påverka de förutsättningar för tillväxt som ligger utanför den kommunala rådigheten, exempelvis elförsörjning, infrastruktur och strategisk finansiering.

Det uppstår **nya exploateringszoner** och förtätningstråk i regionen. Byarna mellan produktionsorter/centralorter kommer att växa då de erbjuder attraktiva miljöer för verk-

MÖJLIGHETER

samheter och boende. De blir strategiska noder för utveckling och naturliga länkar mellan olika expansiva områden. Relationen stad-land kommer således att stärkas och befolknings-tillväxten skapar ett **större underlag för servicefunktioner**, vilket bland annat lockar fler näringslivsaktörer att etablera sig mellan produktionsorterna.

NYA PRIORITERINGAR OCH KORTARE LÅNGBÄNKAR

Utöver behov av och förväntan på lokal samhällsleverans från offentliga och privata aktörer krävs nationella politiska beslut för att påskynda och säkra utvecklingen. En omfattande press på myndigheter och politik skapar incitament till **omprövning och tidigareläggning** långsiktiga investeringar och planer som utarbetats innan den industriella expansionsfasen. Satsningar såsom Malmporten, Norrbotnabanan, dubbelspår på Malm-banan och mellan Boden–Luleå kommer att omförhandlas och få ökad prioritet. Situationen skapar därmed ett **nytt förhandlingsläge** för de samlade regionala intressen som verkar för att på olika sätt stödja eller skapa tillväxt.

NYA AFFÄRER

Ny teknik och fler människor i kombination med lång regional industritradition och kunskap, skapar goda förutsättningar för

utveckling av nya och befintliga affärsmodeller. Trots att en initial tröghet och matchningsproblematik mellan tradition och innovation kan väntas, ökar **behovet av industri- och samhällsstödjande funktioner** till följd av den omfattande befolknings-tillväxten. En stark akademisk plattform genom LTU gynnar innovationsklimatet och ger en **ökad specialiseringsgrad**, vilket i sin tur skapar underlag för **start-up** och avknopningsföretag. Inkubatormiljöer spelar också en viktig roll för regionens näringslivserbjudande och tillväxt. Det akademiska näringslivsbidraget har byggt upp ett **flertal testmiljöer** och demonstrationsanläggningar som gör regionen till en självklar geografi för innovationer och investeringar. Här finns en stor potential. Affärsutvecklande samarbeten och kluster utvecklas kontinuerligt med tyngdvikt på industriell AI, digitalisering och automation. En större och **mer diversifierad marknad** som framtiden erbjuder innebär också ett större kundunderlag för produkter och tjänster på den lokala och regionala kartan. Den gröna och hållbara drivkraften kommer vara betydande för näringslivet och samhället i stort för att matcha den industriella sidan likväl som den offentliga affären. Näringslivets initiala kraftsamling för att stödja de stora industrietableringarna ger även mindre aktörer möjlighet att växa sig starka.

UTMANINGAR

Modernisering, matchning & mobilitet

Den snabba utvecklingen medför en rad utmaningar kopplade till bland annat kapacitet, kostnader, kompetens och intressekonflikter.

Antaganden

EN ROBUST FYSISK PLANERING

Kapaciteten att säkerställa en ändamålsenlig fysisk planering vilar förutom på det kommunala budgetutrymmet, ofta på en prognostiserad utveckling och långsiktiga perspektiv utifrån översiktlig planering. **Omfattande och snabba tillväxtförändringar** som frångår prognoserna kan på så sätt belasta kommunens och övriga processrelaterade aktörers, exempelvis Länsstyrelsens, kapacitet negativt. Effektiva tillståndsprocesser, planarbete samt försörjning av bostäder och service medför **behov av resursförstärkning** till planupprättande enheter. Utan nödvändig resurs- och kapacitetsförstärkning hänger den offentliga fysiska planeringen inte med i den takt som befolkning, näringsliv och samhälle växer. **Konflikter** kopplade till kostnader och prioriteringar, tid och tillstånd kommer uppstå vilket skapar ytterligare tröghet i det offentliga planarbetet. Konflikter kan även inträffa på nationell nivå i situationer där statliga och lagstyrd **intressen krockar** med lokala planmässiga och politiska ambitioner, exempelvis tillståndsfrågor, finansiering och avvägningar mot riksintressen. **Begränsad statlig kapacitet** i form av infrastruktur, tillgänglighet och kraftförsörjning riskerar att minska de kommunala/regionala möjligheterna att erbjuda ändamålsenliga lösningar till näringslivet.

EN UTMANANDE SAMHÄLLSFINANSIERING

Nödvändig och kapacitetsstärkande planläggning av mark, infrastruktur, energi och VA innebär omfattande kostnader som begränsas av prognostiserat budgetutrymme, vilket ej tagit höjd för den omfattande samhällstillväxten. Det råder **stor osäkerhet** kring långsiktiga investeringar och prioriteringar från offentlig sektor med begränsade budgetramar. Investeringarna kan i vissa fall förefalla omotiverade och spekulativa då avkastningen ligger långt fram i tiden. Investeringar i såväl välfärd som näringslivsutveckling måste ske på både **kort och lång sikt samtidigt**, vilket innebär att finansieringsfrågan får en central betydelse. Efterfrågan på offentlig-privat samverkan och finansiering kommer att öka för att skapa kapacitet att möta samhällstillväxten. Det medför också ett stort behov av underleverantörer för att **säkerställa service**

till viktiga etableringsprojekt samt övriga delar av samhället. Ett otillräckligt utbud av service-, entreprenad- och konsulttjänster kan väntas, vilket medför **ökade kostnader** för kunderna. Även lönebildningen i underleverantörsled kommer att öka vilket slår mot köparen. Relationen beställare–leverantör kommer därför att förändras vilket i sin tur sätter initial press på exempelvis kommunernas inköps- och upphandlingsfunktioner.

TILLIT, LEDARSKAP OCH POLITISK SAMSYN

I en omfattande, snabb och nödvändig samhällsutveckling är den politiska målbilden, övergripande samsyn och styrning central. Olika sätt att arbeta och olika tidshorisonter riskerar däremot att bromsa utvecklingen. Stora investeringsbeslut kräver att den politiska rollen breddas med **ökat förhandlingsansvar** på regional, nationell och europeisk nivå. Behovet av närhet till policy och politik på Sverige- och EU-nivå kommer därmed att öka. **Regionalpolitisk samverkan** krävs för att resursmässigt kunna hantera de utvecklingsfrågor där kommunal rådgivning saknas. På kort och lång sikt kommer det att finnas en stor **förväntan** på att ”leverera” till utvecklingen genom att påskynda nya och planerade investeringsbeslut, exempelvis infrastruktur. Stor och löpande medial granskning sätter också press på politiken. Tydlig och riktning-givande politik efterfrågas för att synliggöra prioriteringar och skapa förutsägbarhet för näringslivet. **Politiska konflikter** på olika nivåer kommer att uppstå till följd av de nödvändiga prioriteringar som måste göras för att gå i takt med utvecklingen. Detta kan leda till politisk splittring och **osäkerhet, opinion och motstånd** mot samhällsutvecklingen.

ORGANISATORISK OCH KOMPETENSMÄSSIG MISS-MATCH

Den industriella utvecklingen kräver ett större regionalt humankapitaltillskott till följd av en redan hög sysselsättningsgrad. Behovet av arbetskraft, i kombination med svag arbetskraftstillväxt, skapar en betydande rörlighet på den inomregionala arbetsmarknaden likväl som ökad inom- och utomregional pendling. Det blir svårare att **behålla, utveckla och rekrytera kompetens** till följd av ökad konkurrens. Stor rotation av nyckelkompetens är på lång sikt bra, men på kort sikt processmässigt hämmande.

UTMANINGAR

Kompetensmatchning blir en viktig del av lösningen för att skapa balans på arbetsmarknaden. Organisationer rustade för relativt låg tillväxt måste resursförstärka och optimera, vilket är kostsamt finansiellt och tidsmässigt. Med växande befolkning, låg arbetslöshet samt ökade behov av samhälls- och näringslivsstödjande funktioner krävs **anpassningsförmåga och branschbredd** för att inte bara svara upp mot befintliga och nya behov, utan också för att nyttja de möjligheter som investeringarna öppnar för. Det handlar om **mångfald** i näringsliv och offentlig sektor för att kunna bära upp den snabba och kraftfulla samhällstillväxt som industriexpansionen innebär. I detta sammanhang blir offentlig och privat matchning viktig för att exempelvis säkerställa adekvat underhåll, utbildning, kollektivtrafik, vård och omsorg. Offentliga aktörers tvingade förflyttning från drift, förvaltning och underhåll till utveckling kräver omfattande organisatoriska och kompetensmässiga insatser.

TILLGÄNGLIGHET OCH TRANSPORTER

Utvecklingen och omfattningen av prognostiserade investeringar avgränsas inte av kommuners administrativa gränser. Industrier med stort geografiskt influensområde, kommunövergripande värdekedjor och regionala affärsmodeller kräver samsyn mellan berörda kommuner för en effektiv och samordnad utveckling. Med relativt **långa avstånd** mellan produktion och marknad är en **effektiv och kapacitetsstark infrastruktur** avgörande. Med ett växande transportarbete minskar kapaciteten vilket förutsätter redundans för att säkerställa transporter för såväl persontrafik som gods. Även **inom- och utomregional tillgänglighet** är en viktig förutsättning för arbetskraftspendling, arbetsmarknadsförstoring och annat näringslivsrelaterat affärsresande. Mobilitet och infrastruktur är samtidigt en viktig förutsättning för exploatering då tid och avstånd är kostnadsposter som bland annat påverkar lokaliseringsval. Intermodala och kapacitetsstarka lösningar blir på så vis en viktig fråga för utveckling av både samhälle och näringsliv.

RISKER

Kapacitet, kompetens & kunskap

Högre krav och komplexitet kan leda till handlingsförlamning. Samtidigt riskerar kompetensbrist, matchningsproblematik och begränsade omställningsmöjligheter att bromsa tillväxten.

Antaganden

ORGANISATORISK STRESS

Om samhällsapparaten inte klarar av att hålla jämna steg med industriutvecklingen riskerar ett allt högre tempo och tuffare leveranskrav att leda till **felprioriteringar, obeslutsamhet och passivitet**. Risken för personaltapp av nyckelpersoner inom förvaltning/service ökar, vilket bidrar till stressade organisationer med **minskad operativ och strategisk kapacitet**. Beslutsfattandet försvaras även av brist på aktuella data och tillförlitliga prognoser. Den nödvändiga omställningen för att matcha utvecklingen kompliceras ytterligare av ärvda **administrativa processmässiga gränsdragningar** som ej ligger i takt med utvecklingen och nya uppkommande behov. Även en förstärkt **ovilja/oförmåga** att förändra arbetssätt, attityder och perspektiv kan bli ett resultat av en icke hanterad organisatorisk stress.

DEMOGRAFI OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Fler invånare och rätt person på rätt plats krävs för att möta det växande kompetensbehovet och den påbörjade samhällsomvandlingen, vilket i sin tur förutsätter en omfattande inflyttning. Utanför tätorterna och i områden som saknar expansiva företag och industri kan dock en befolkningsutveckling som varit negativ hålla i sig och öka. Finns förmågan att vända flyttströmmarna och öka inflyttningen till regionen? Matchning utifrån behov på kort och lång sikt, offentligt och privat, behövs för att **bibehålla, utveckla och attrahera kompetens**

som kan bidra till hållbar tillväxt i regionen och hela samhället. Tillväxten hotas av inom- och utomregional **braindrain** samt befintliga verksamheters förluster av nyckelpersonal till nya arbetsgivare. Samtidigt väntas **stora pensionsavgångar** inom många sektorer. Det pågående industriella **teknikskiftet**, med stor innovationsgrad och nytt processtänk innebär samtidigt att dagens kompetens sannolikt inte är lika aktuell i framtidens industri. Det krävs bättre möjligheter till **omställning** för att hinna få fram arbetskraft och kompetens i tid. Kompetensförsörjningen försvaras även av bristfällig förståelse för industriella och samhälleliga drivkrafter och dess möjligheter.

MARK- OCH BOSTADSFÖRSÖRJNING

Behovet av planlagd mark växer då samhällsbyggandet ökar, både för bostäder och för industri- och verksamhetslokaler. **Den tillgängliga marken** blir en än mer knapp resurs och priserna på mark, fastigheter och boende ökar då efterfrågan överstiger utbudet. Detta kan i sin tur generera **inlåsnings-effekter** för befintliga verksamheter, då nybyggnation och flytt blir för dyrt.

För den befolkningstillväxt som de stora investeringarna behöver krävs en expansiv kostsam regional bostadsförsörjning. Det handlar om att bygga nytt men även att frigöra kapacitet i det befintliga bostadsbeståndet. Vi kommer få se **undanträngningseffekter** där småindustrier tvingas eller väljer att flytta till förmån för bostäder och kontor med behov av mer centrala lägen. Samtidigt ökar behovet av tillfälliga affärs- och pendlingsboenden, vilket begränsar möjligheten för fastboende.

FRAMGÅNG

Vision, vilja & verkstad

Mångfald, samarbete, samsyn och samhällelig ambition i kombination med samplanering och förnyelse frigör den stora utvecklingspotentialen.

Slutsatser

EN GEMENSAM VISION OCH TYDLIG IDENTITET

När världens gröna industriögon riktas mot norra Sverige är det viktigt att skapa en gemensam och **tydlig platsidentitet** som knyter an till den aktuella utvecklingen. Storytelling, PR och värdskap/ambassadörskap är effektiva verktyg för att **berätta om möjligheterna** i regionen. För att **förändra bilden av norra Sverige** måste identitetsbärare såsom basindustrin också förändras och förnyas. Det gäller att våga sticka ut och våga investera – norra Sverige har goda förutsättningar att bli **en grön arktisk världsutställning** som bidrar till klimatomställningen i Europa och världen.

SAMORDNING OCH SAMARBETE

Processförtroende är avgörande för att realisera en större samhällelig förflyttning. Informationsinsatser rörande planer, beslut och prioriteringar behövs därför såväl internt som externt för att stödja utvecklingen. Offentliga aktörer måste jobba nära det expansiva näringslivet för att vara à jour med dess behov och framsteg. Det krävs bland annat effektiva processer för exploatering, planering och bygglov. Vi måste säkerställa en kommunal parallellförflyttning och **samplanering** och hitta framkomliga vägar för offentlig-privat samverkan och finansiering. **Tillgängligheten** inom regionen behöver utvecklas så att människor kan bo på ett ställe och

arbeta på ett annat med rimligt och hållbart pendlande. Till följd av tillväxttrycket kommer policy- och tillståndsstyrande institutioner och myndigheter att förnya sina processer och prioriteringar för att gå i takt med utvecklingen. Därför blir det viktigare att utmana lagstiftningen såväl nationellt som på EU-nivå. Det innebär också att tidigare metoder, rollbeskrivningar och handläggning nydan. Rådande hierarkiska och remissbaserade arbetssätt kommer att förändras och präglas mer av samplanering och dialog i tidiga skeden för att säkerställa samsyn och utveckling. För ett effektivt kravställande och beslutsfattande krävs löpande omvärldsbevakning, god beredskap och tillförlitliga prognoser.

ÖKAD MÅNGFALD OCH ETT BRETT NÄRINGSLIVSERBJUDANDE

Ökad mångfald blir en viktig framgångsfaktor för att lösa kompetensförsörjningen och matchningsproblematiken på arbetsmarknaden. Det bidrar till brett näringslivserbjudande som säkerställer en fortsatt positiv branschbalans. Vi ska bli bättre på att ta tillvara nyanländas kapacitet genom en smart och strategisk rekrytering. Vi ska våga bjuda in aktörer som kan bistå samhällets gröna förflyttning och framhäva mervärden av att vara, leva, verka i regionen. Den sociala hållbarheten blir viktigare än någonsin. Hela samhället måste sitta ihop och vara en plats där olika människor känner det naturligt att leva och bo.

FÖRFLYTTNING

Clean, clever, close

Med ett brett förankrat och lika brett framtaget insiktsunderlag – insikter för hållbar tillväxt – med representanter från näringsliv, akademi och offentlig verksamhet har en gemensam initial och nödvändig kunskap om framtiden skapats. Denna kunskap ska vidare fungera som beskrivning av den spelplan som alla aktörer i större eller mindre omfattning behöver spela för att ta del av alla de möjligheter som den nya ekonomiska geografien i norra Sverige genererar. Innehållet kan således, i delar eller i sin helhet, användas som en typ av vägledning för att göra prioriteringar i en tid där utvecklingshorisonterna inte bara är korta utan också krävande. Hot och risker behöver belysas och hanteras för att möjligheterna ska förverkligas och skapa en bred hållbar tillväxt i alla sektorer och hela samhället.

Vi vet vad som behöver ske, vi behöver arbeta för samordning, samarbete, mångfald och ett brett näringslivserbjudande. Vi behöver också en gemensam vision och en tydlig identitet som berättar om vår plats och om det arbete vi gör och bör

göra för att säkra tillväxten. Det handlar också om en vision som matchar de ambitioner och drivkrafter de omfattande investeringarna grundar sig på och som samhället på alla skalor – lokalt till globalt – förväntas leverera på. Vi behöver utmana oss själva utifrån omvärldens förväntningar med de unika förutsättningar och möjligheter vår geografi har. Hållbarhet, smarthet och närhet. På en global marknad och i ett alltmer internationaliserat samhälle där vi nu blivit en hot-spot blir riktningen: **a CLEAN, CLEVER and CLOSE region.**

Med andra ord en berättelse, en strävan, ett erbjudande och en riktning för oss själva, om oss själva, till oss själva och till världen. En riktningsgivare för förflyttning för att utvecklas i takt med tiden och för att bli bättre på det vi redan är bra på och som andra söker.

CLEAN CLEVER CLOSE är logiken och den affärsmodell som gör att vi tillsammans kan röra oss framåt i samarbete och tillväxt och för att möta den förväntan som hela världen ger uttryck för. **Omställning.**

”CLEAN CLEVER CLOSE är logiken och den affärsmodell som gör att vi tillsammans kan röra oss framåt i samarbete och tillväxt och för att möta den förväntan som hela världen ger uttryck för. Omställning.”

Luleå
BUSINESS
REGION

Luleå Business Region arbetar för en långsiktig hållbar näringslivsutveckling. Vi bearbetar marknader, finansierar utveckling, etablerar affärer och påverkar framtidens förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och attraktivt näringsliv i Luleå och regionen. Vårt arbete sker i linje med Luleå kommuns vision 2050, med tydlig koppling till Agenda 2030 och de globala målen och implementeringen av dessa. I partnerskap med näringslivet stärker vi Luleå som etableringsort, destination, och arbetsmarknad. Läs mer på luleabusinessregion.se